

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ԵՊՀ ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԻ
ՊՐՈՖԵՍՈՐԱԴԱՍԱԽՈՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ
ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ՆՅՈՒԹԵՐԻ
ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

ՆՎԻՐՎՈՒՄ Է ՀՀ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒ 20-ԱՄՅԱԿԻՆ

Երևան
ԵՊՀ հրատարակչություն
2016

ՀՏԴ 340:06
ԳՄՊ 67.4
Ե 813

Հրատարակության և երաշխավորել
ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի խորհուրդը

Գլխավոր խմբագիր՝

իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր,
ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Գ.Ս. Ղազինյան

Գլխավոր խմբագրի տեղակալներ՝

իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ա.Մ. Հայկյանց
իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ Կ.Ա. Գևորգյան

Խմբագրակազմ՝

իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ա.Հ. Գաբուզյան
իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ս.Ա. Դիլբանդյան
իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ա.Գ. Վաղարշյան
իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Գ.Բ. Դանիելյան
իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Վ.Վ. Ստեփանյան
իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Վ.Դ. Ավետիսյան
իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ Ս.Գ. Մեղրյան

Ե 540 ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտաժողովի նյութերի ժողովածու/ ԵՊՀ; Գլխ. խմբ.՝ Գ.Ս. Ղազինյան.– Եր.: ԵՊՀ, 2016, – 416 էջ:

Ժողովածուն ամփոփում է ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետում 2015թ. դեկտեմբերի 8-ին տեղի ունեցած գիտաժողովի նյութերը՝ նվիրված ՀՀ սահմանադրությունը ընդունելու 20-ամյակին:

Այն ընդգրկում է իրավունքի գրեթե բոլոր ճյուղերի վերաբերյալ գիտական աշխատանքներ, որոնք աչքի են ընկնում բարձրացված հարցերի արդիանակությամբ, տեսական խոր վերլուծություններով և գործնական նշանակությամբ: Ժողովածուի մեջ տեղ են գտել ինչպես ճանաչված գիտնականների, այնպես էլ երիտասարդ դասախոսների ու ասպիրանտների աշխատանքները: Կարող է օգտակար լինել իրավաբան տեսաբաններին, իրավաստեղծ և իրավակիրառ մարմինների ներկայացուցիչներին, իրավունքի տարբեր հարցերով հետաքրքրվողներին:

ՀՏԴ 340:06
ԳՄՊ 67.4

ISBN 978-5-8084-2083-0

© ԵՊՀ հրատ., 2016
© Հեղ. խումբ, 2016

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՐԹՈՒՐ ՎԱՂԱՐՇՅԱՆ

ԱՐԴԻ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԸ ԵՎ
ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ..... 6

ՎԻԿՏՈՐԻԱ ՕՀԱՆՅԱՆ

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՄԱՍՆԱԿՅՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՈՐՊԵՍ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱՍՅՈՒՆ 18

TARON SIMONYAN

LEGAL DYNAMICS IN SOCIAL SYSTEMS OUT OF EQUILIBRIUM: THE
PROBLEM OF RANDOM INTERVENTIONS..... 33

ՀԱՅՎ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱՐԾԻՔԻ ԴԵՐԱԿԱՏԱՐՈՒՄՆ ԻՐԱՎԱՍՏԵՂԾ
ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ..... 43

ԱՐԹՈՒՐ ՎԱՂԱՐՇՅԱՆ, ՆԱՐԻՆԵ ԴԱՎԹՅԱՆ

ԴԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԱՆՓՈՓՈՒԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ՄԿՋԲՈՒՆՔԻ
ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄԸ ԵՎ ԱՐԴԻ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ
ԻՐԱՎԱԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԸ (ՊԱՏՄԱՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ
ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ)..... 53

ԳԵՎՈՐԳ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ԵԱՏՄ-Ի ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔԸ
ՆԵՐՊԵՏԱԿԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ 68

ԱՆԱՀԻՏ ՄԱՆԱՅԱՆ

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ
ՈՐՊԵՍ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄՐԱՊՆԴՄԱՆ ԵՐԱՇԽԻՔ 89

ՎԱՐԴԱՆ ԱՅՎԱԶՅԱՆ

ՀԱՄԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ
ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ 110

ՍԱՄՎԵԼ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԼԻՑԵՆԶԱՎՈՐՈՒՄԸ, ՈՐՊԵՍ
ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՎՐԱ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԵՎՈՐ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ
ՄԵԹՈԴՆԵՐ 124

ԱՐՄԵՆ ՀԱՅԿՑԱՆՑ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՄԲ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐՈՎ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԴԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇ ՀԱՐՑԵՐ 135

ԳՐԻԳՈՐ ԲԵՔՄԵՉՅԱՆ

ՎՆԱՍ ՊԱՏՃԱՌՈՂԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԴԵԼԻԿՏԱՅԻՆ
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ 148

ՎԱՀԵ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՎԵՐՔԱՆՆԻՉ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԻՐԱՎԱԿԱՆ
ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿԻ ՀՍՏԱԿԵՑՈՒՄԸ ԵՎ ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍԱԿԻ
ՕԲՅԵԿՏԱՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ .. 167

ՎԱՀԱԳՆ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳՈՎ ԲՈՂՈՔԱՐԿՎԱԾ ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ
ԴԱՏԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐԻ ՎԵՐԱՅՄԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ 186

ԳԵՎՈՐԳ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ՊԱՅՄԱՆԻ ԽԱԽՏՈՒՄՈՎ
ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԼՈՒԾՄԱՄԲ ՊԱՏՃԱՌՎԱԾ ՎՆԱՍԻ ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ
ԽՆԴԻՐ ԾՈՒՐՁ 202

ՕԼԻՄՊԻԱ ԳԵՂԱՍՅԱՆ

ԷԿՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ
ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՎՃԻՌՆԵՐՈՒՄ 213

ՎԱՐԴՈՒՇ ԵՍԱՅԱՆ

ՄՐՑԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԻ ՀԱՄԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԷՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ 233

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԽԱՉԻԿՅԱՆ

ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ
ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ 245

ԱՆՆԱ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ
ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԻ ԱՐՏԱՑՈԼՈՒՄԸ ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ
ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ 267

ՍԵՐԳԵՅ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ

ՊԱՏԺԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳՆ ԸՍՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՔՐԵԱԿԱՆ ՆՈՐ ՕՐԵՆՍՊՐՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ 282

ԱՐԹՈՒՐ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ՎԵՐՊԵՏԱԿԱՆ ԻՆՏԵԳՐԱՑԻՈՆ ՄԻԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԻՆ
ԱՆԴԱՄԱԿՑԵԼՈՒ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱ-ԻՐԱՎԱԿԱՆ
ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ 295

КНАРИК ВАРДАНЯН

НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ЗАЩИТЫ
БЕЖЕНЦЕВ И УБЕЖИЩА В ЗАКОНОДАТЕЛЬНОМ РА 309

ԴԱՎԻԹ ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ

ԴԱՏԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՅՔՈՒՄ ՄԵՂԱԴՐԱՆՔԸ
ՓՈՓՈԽԵԼՈՒ ԿԱՐԳՆ ԸՍՏ ՀՀ ՎՃՈՒԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ
ՆԱԽԱԴԵՊԱՑԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ 330

ԱՐՄԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՀՀ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ՝ ՈՐՊԵՍ ՆՈՐ
ՀԱՆԳԱՄԱՆՔՈՎ ԲԱՑԱՌԻԿ ՎԵՐԱՆԱՅՄԱՆ ՀԻՄՔԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ
ԲՆՈՒԹՍԱԳԻՐԸ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ 338

ՍԵՐԳԵՅ ՄԱՐԱԲՅԱՆ

ԱՆՁԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵՎ ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՇԱՀԵՐԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՈՐՈՇ
ՀԱՐՑԵՐ ԲՆԱԿԱՐԱՆՈՒՄ ԽՈՒՁԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼԻՄ 338

ԱՐԹՈՒՐ ՉԱԽՈՅԱՆ, ԱՐՄԵՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՃԱՆԱԶՄԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՒ ԴԱՏԱՎԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ՏԱԿՏԻԿԱԿԱՆ
ՈՐՈՇ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ..... 399

**ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳՈՎ ԲՈՂՈՔԱՐԿՎԱԾ ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ
ԴԱՏԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐԻ ՎԵՐԱՑՄԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ
ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ**

Վահագն Գրիգորյան
ԵՊՀ քաղաքացիական դատավարության ամբիոնի ասիստենտ,
իրավ. գիտ. թեկնածու

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի¹ 140¹-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ ընդհանուր իրավասության դատարանի բողոքն ըստ էության չլուծող (միջանկյալ) դատական ակտերի դեմ վերաքննիչ բողոք կարող է բերվել միայն սույն օրենսգրքով և այլ օրենքներով նախատեսված դեպքերում: ՔԴՕ-ի 207-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ միջանկյալ դատական ակտի դեմ վերաքննիչ բողոք կարող է բերվել միայն օրենքով նախատեսված դեպքերում:

ՔԴՕ-ի, «Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի², Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգրքի³ և ՀՀ սահմանադրական դատարանի թիվ ՄԴՈ-719 որոշմամբ ամրագրված անմիջական բողոքարկման ենթակա գործն ըստ էության չլուծող (միջանկյալ) դատական ակտերի ցանկի⁴ համակողմանի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ անմիջական բողոքարկման կարգով վերաքննիչ դատարան կարող են բողոքարկվել գործն ըստ էության չլուծող հետևյալ դատական ակտերը՝ **1)** դատավորի ինքնաբացարկի մասին որոշումը (ԴՕ-ի 91-րդ հոդվածի 4-րդ մաս), **2)** դատական ակտի կատարումը հետաձգելու կամ տարաժամկետելու, դրա կատարման եղանակն ու կարգը

¹ Ընդունվել է 17.06.1998թ., ուժի մեջ է մտել 01.01.1999թ.: Տե՛ս նաև ՀՀՊՏ 1998/20(53), 09.09.1998թ.: Այսուհետ՝ ՔԴՕ:

² Ընդունվել է 05.05.1998թ., ուժի մեջ է մտել 01.01.1999թ.: Տե՛ս նաև ՀՀՊՏ 1998/12(45), 15.06.1998թ.: Այսուհետ՝ ԴԱՀԿ օրենք

³ Ընդունվել է 21.02.2007թ., ուժի մեջ է մտել 18.05.2007թ.: Տե՛ս նաև ՀՀՊՏ 2007/20(544) Հոդ. 489, 18.04.2007թ.: Այսուհետ՝ ԴՕ:

⁴ Տե՛ս նաև Սահմանադրական դատարանի 2007թ. նոյեմբերի 28-ի թիվ ՄԴՈ-719 որոշումը:

վոփոխելու մասին դիմումի քննության արդյունքում կայացված որոշումը (ԴԱՀԿ օրենքի 22-րդ հոդվածի 5-րդ մաս), **3**) կատարողական թերթը հարկադիր կատարման ներկայացնելու բաց թողնված ժամկետը հարգելի ճանաչելու և այն վերականգնելու մասին դիմումի քննության արդյունքում կայացված որոշումը (ԴԱՀԿ օրենքի 24-րդ հոդվածի 4-րդ մաս), **4**) վճռի կատարման շրջադարձի մասին դիմումի քննության արդյունքում կայացված որոշումը (ԴԱՀԿ օրենքի 27-րդ հոդվածի 4-րդ մաս), **5**) կատարողական թերթը պարզաբանելու մասին դիմումի քննության արդյունքում կայացված որոշումը (ԴԱՀԿ օրենքի 35-րդ հոդվածի 4-րդ մաս), **6**) հայցադիմումի ընդունումը մերժելու մասին որոշումը (ՔԴՕ-ի 91-րդ հոդվածի 4-րդ մաս), **7**) հայցադիմումը վերադարձնելու մասին որոշումը (ՔԴՕ-ի 92-րդ հոդվածի 4-րդ մաս), **8**) հայցը կամ դիմումն առանց քննության թողնելու մասին որոշումը (ՔԴՕ-ի 104-րդ հոդվածի 3-րդ մաս), **9**) գործի վարույթը կասեցնելու մասին որոշումը (ՔԴՕ-ի 108-րդ հոդվածի 2-րդ մաս), **10**) դատական տուգանք կիրառելու մասին որոշումը (ՔԴՕ-ի 115-րդ հոդվածի 8-րդ մաս), **11**) լրացուցիչ վճիռ կայացնելը մերժելու մասին որոշումը (ՔԴՕ-ի 142-րդ հոդվածի 5-րդ մաս), **12**) վճիռը պարզաբանելու կամ վրիպակները, գրասխալները և թվաբանական սխալներն ուղղելու մասին որոշումը (ՔԴՕ-ի 143-րդ հոդվածի 4-րդ մաս):

Մյուս միջանկյալ դատական ակտերը չեն հանդիսանում անմիջական բողոքարկման օբյեկտ, սակայն գործին մասնակցող անձինք այդ ակտերը կարող են բողոքարկել դատարանի վճռի դեմ բերված բողոքում դրանց վերաբերյալ իրենց դիրքորոշումը ներկայացնելու միջոցով¹: ՀՀ սահմանադրական դատարանն իր 2010թ. նոյեմբերի 2-ի թիվ ՄԴՈ-922 որոշմամբ ամրագրել է, որ օրենսդիրը տարբերակում է միջանկյալ դատական ակտերի բողոքարկման երկու հիմնական կարգ, այն է՝ բողոքարկում գործն ըստ էության լուծող դատական ակտի բողոքարկման շրջանակներում՝ «հետաձգված բողոքար-

¹ St 'u **Калмацкий В.С.** Полномочия кассационной инстанции в гражданском судопроизводстве. Уфа. 1984, էջ 65:

կում», եւ միջանկյալ դատական ակտի անմիջական բողոքարկում: Սահմանադրական դատարանը շեշտել է, որ օրենսդիրը, յուրաքանչյուր կոնկրետ դեպքում սահմանելով տվյալ միջանկյալ ակտի անմիջական բողոքարկման հնարավորություն, չի բացառում միջանկյալ դատական ակտերի բողոքարկելիությունը գործն ըստ էության լուծող դատական ակտերի բողոքարկման շրջանակներում¹: Պետք է նշել, որ այս հարցի կապակցությամբ հակառակ դիրքորոշում է արտահայտել ՀՀ վճռաբեկ դատարանը²:

ՔԴՕ-ի 221-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն. «Միջանկյալ դատական ակտերի դեմ բերված վերաքննիչ բողոքների քննության արդյունքում վերաքննիչ դատարանը ... կայացնում է նոր դատական ակտ, որն օրինական ուժի մեջ է մտնում կայացման պահից»: Նույն օրենսգրքի 221³-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն. «Վերաքննիչ դատարանը, գործը քննելով, իրավունք ունի վերացնելու առաջին ատյանի դատարանների՝ սույն օրենսգրքով բողոքարկման ենթակա գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտերը»:

Պետք է նշել, որ միջանկյալ դատական ակտերում արտացոլվում է դատարանի կամքը՝ արդարադատության իրականացման և գործն ըստ էության լուծող դատական ակտի կատարման ընթացքում ծագող տարբեր հարցերի կապակցությամբ³: Ինչպես ցանկացած սուբյեկտիվ իրավունք, այնպես էլ առաջին ատյանի դատարանի միջանկյալ դատական ակտի բողոքարկման իրավունքը կարող է իրականացվել միայն շահագրգռվածության առկայության պայման-

¹ Տե՛ս ՀՀ սահմանադրական դատարանի 2010թ. նոյեմբերի 2-ի թիվ ՍԴՈ-922 որոշումը:

² ՀՀ վճռաբեկ դատարանը թիվ ԱԸԱԴ2/0169/02/11 քաղաքացիական գործով 28.11.2014թ. կայացված որոշմամբ նշել է, որ եթե դատավարության մասնակիցը չի իրացրել միջանկյալ դատական ակտն անմիջական բողոքարկման կարգով բողոքարկելու իր իրավունքը, ապա նա այլևս չի կարող տվյալ միջանկյալ դատական ակտը բողոքարկել գործն ըստ էության լուծող դատական ակտի բողոքարկման շրջանակներում:

³ Տե՛ս **Юдельсон К.С.** Советский гражданский процесс. - М., 1956, էջ 270:

ներում¹: Դատական սխալի հայտնաբերման պարագայում միջանկյալ դատական ակտի բեկանումը (վերացումը) հանդիսանում է գործին մասնակցող անձանց իրավունքների պաշտպանության միջոց, իրավավերականգնող սանկցիա²:

Միջանկյալ դատական ակտը վերադաս դատարանի կողմից կարող է վերացվել ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն: Մինևույն ժամանակ, միջանկյալ դատական ակտի մասնակի վերացումը թեև տեսականորեն հնարավոր է, սակայն գործնականում հանդիպում է ծայրահեղ հազվադեպ³: Պետք է նշել, որ անհասկանալի է, թե ինչու է օրենսդիրը գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտը վերացնելու իրավագործությունը նախատեսել զուտ դատավարական գործողություն կատարելու իրավունքի ձևով՝ ընդգրկելով այն դատական հայեցողության ոլորտ⁴: Մինչդեռ դատարանի լիազորություններն իրենցից ներկայացնում են և իրենց բնույթով հանդիսանում են ոչ միայն իրավունքներ, այլև՝ պարտականություններ⁵:

ՔԴՕ-ի 221-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ միջանկյալ դատական ակտերի դեմ բերված վերաքննիչ բողոքների քննության արդյունքում վերաքննիչ դատարանն իրավունք ունի կայացնել նոր դատական ակտ, որն օրինական ուժի մեջ է մտնում կայացման պահից:

Ենթադրվում է, որ «նոր դատական ակտը» պետք է փոխարինի

¹ Տե՛ս **Կուսե** **Վ.Գ.** Гражданская процессуальная правоспособность и юридическая заинтересованность // Проблемы гражданского процессуального права. Саратов. 1994, էջ 14:

² Տե՛ս **Կաչե** **Ն.Ի.** Некоторые аспекты гражданской процессуальной ответственности // Проблемы реформы гражданского процессуального права и практики его применения. Свердловск. 1990, էջ 22:

³ Տե՛ս **Կադուկով** **Ս.Յու.** Частное обжалование и пересмотр определений суда первой инстанции. Дисс. ... к.ю.н. - Саратов, 1998, էջ 121:

⁴ Տե՛ս **Հովհաննիսյան Վ.Վ.**, Վերաքննության կարգով դատական ակտերի վերանայման հիմնախնդիրները քաղաքացիական դատավարությունում, Եր.: ԵՊՀ հրատ., 2013, էջ 326:

⁵ Տե՛ս **Կազ** **Ս.Յու.** Судебный надзор в гражданском судопроизводстве. - М. 1980, էջ 187:

բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտին և պարունակի քննարկվող հարցի կապակցությամբ բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտին հակառակ եզրահանգումներ:

Գտնում ենք, որ վերաքննիչ դատարանի կողմից նոր դատական ակտ կայացնելու լիազորությունը պետք է կիրառվի բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտը վերացնելու լիազորության (ՔԴՕ-ի 221³-րդ հոդվածի 3-րդ մաս) հետ մեկտեղ: Այսինքն՝ նոր դատական ակտ կայացնելու լիազորությունն առանձին վերցրած որևէ դեպքում կիրառման ենթակա չէ:

Վերը նշվածի համատեքստում գտնում ենք, որ **միջանկյալ դատական ակտի դեմ բերված վերաքննիչ բողոքը բավարարելու դեպքում** վերաքննիչ դատարանը, ներկայիս իրավակարգավորման համաձայն, իրավունք ունի.

- վերացնել բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտը,
- վերացնել բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտը և կայացնել բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտին փոխարինող դատական ակտ:

Ընդ որում, նշված երկու լիազորություններից յուրաքանչյուրի կիրառումը հանդիսանում է վերաքննիչ դատարանի կողմից հարցին տրված վերջնական լուծում:

Այսպես, վերաքննիչ դատարանը վերացվում է բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտը այն դեպքում, երբ.

- վերաքննիչ դատարանը հանգում է այն եզրակացության, որ բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտն օրինական և/կամ հիմնավորված չէ,
- վերաքննիչ դատարանը վերաքննիչ բողոքի քննության արդյունքում գալիս է այն եզրահանգման, որ առաջին ատյանի դատարանն ընդհանրապես չպետք է նման միջանկյալ դատական ակտ կայացնել,
- առկա չէ տվյալ հարցը (դիմումը, միջնորդությունը) առաջին ատյանի դատարանի կողմից կրկին քննելու անհրաժեշտություն,
- առկա չէ վերացված միջանկյալ դատական ակտը նոր դատա-

կան ակտով փոխարինելու անհրաժեշտություն:

Վերաքննիչ դատարանը վերացնում է բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտը և կայացնում է բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտին փոխարինող դատական ակտ այն դեպքերում, երբ՝

- վերաքննիչ դատարանը հանգում է այն եզրակացության, որ բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտն օրինական և/կամ հիմնավորված չէ,

- վերաքննիչ դատարանը վերաքննիչ բողոքի քննության արդյունքում գալիս է այն եզրահանգման, որ առաջին ատյանի դատարանը պետք է կայացներ այլ միջանկյալ դատական ակտ,

- առկա չէ տվյալ հարցը (դիմումը, միջնորդությունը) առաջին ատյանի դատարանի կողմից կրկին քննելու անհրաժեշտություն,

- առկա է վերացված միջանկյալ դատական ակտը նոր դատական ակտով փոխարինելու անհրաժեշտություն:

Այսպիսով, վերը նշված երկու դեպքերում էլ քննարկվող հարցի և բողոքարկված դատական ակտի վերաբերյալ վերաքննիչ դատարանը կատարում է վերջնական ապառիչ եզրահանգում, և հարցին տրվում է ըստ էության վերջնական լուծում:

Վերաքննիչ դատարանի վերը նշված լիազորությունները երբեմն բավարար չեն վերջինիս առջև դրված խնդիրներն արդյունավետ լուծելու համար: Հնարավոր է, որ վերաքննիչ դատարանը բողոքի քննության արդյունքում եզրահանգի, որ՝

- բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտն օրինական և/կամ հիմնավորված չէ,

- առկա է տվյալ հարցը առաջին ատյանի դատարանի կողմից կրկին քննելու անհրաժեշտություն, քանի որ վերաքննիչ դատարանը որևէ պատճառով չի կարողանում վերջնական եզրահանգում կատարել քննարկվող հարցի և բողոքարկված դատական ակտի վերաբերյալ:

Նման իրավիճակներ կարող են առաջանալ մասնավորապես լրացուցիչ վճիռ կայացնելը մերժելու մասին որոշման, ինչպես նաև դատական ակտի կատարումը հետաձգելու կամ տարաժամկետելու,

դրա կատարման եղանակն ու կարգը փոփոխելու, կատարողական թերթը հարկադիր կատարման ներկայացնելու բաց թողնված ժամկետը հարգելի ճանաչելու և այն վերականգնելու, վճռի կատարման շրջադարձի և կատարողական թերթը պարզաբանելու մասին դիմումների քննության արդյունքում կայացված որոշումների դեմ բերված բողոքների քննության ընթացքում:

Գտնում ենք, որ վերը նշված դեպքերում վերաքննիչ դատարանը պետք է օժտված լինի բողոքարկված **միջանկյալ դատական ակտը վերացնելու և քննարկվող հարցն առաջին ատյանի դատարաննոր քննության ուղարկելու լիազորությամբ:**

Բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտը վերացնելու և հարցը նոր քննության ուղարկելու լիազորությունը վերաքննիչ դատարանի կողմից պետք է կիրառվի նաև բոլոր այն դեպքերում, երբ բողոքարկվող միջանկյալ դատական ակտը կայացվել է ՔԴՕ-ի 220.4-րդ հոդվածի 2-րդ մասում ամրագրված դատավարական նորմերի պահանջները խախտելով (դատական ակտի անվերապահ բեկանման հիմքերի առկայության պայմաններում):

Թիվ ԵԿԴ/1118/02/12 քաղաքացիական գործով կայացված որոշմամբ ՀՀ վճռաբեկ դատարանն անդրադարձել է դատական ակտի անվերապահ բեկանման հիմքերին՝ իրավացիորեն նշելով, որ՝

- դրանք այնպիսի դատավարական սխալներ են, որոնք անմիջականորեն կապված են արդարադատության սկզբունքների և դատական պաշտպանության սահմանադրական իրավունքի խախտումների հետ,

- այդպիսի խախտումները խաթարում են դատարանի դերն ու նշանակությունը,

- նման խախտումների առկայությամբ կայացված դատական ակտը չի կարող լինել համոզիչ ու հեղինակավոր,

- դատական ակտի անվերապահ բեկանման հիմքերի առկայությունը կասկածի տակ է դնում ընդհանրապես արդարադատություն իրականացված լինելու կամ արդարադատությունը դատարանի կողմից իրականացված լինելու իրողությունը,

- նման խախտումների բնույթն այնպիսին է, որ դրանք կարող են վերացվել բացառապես դատական ակտի բեկանումից հետո գործի ամբողջ ծավալով նոր քննություն իրականացվելու դեպքում,

- դատական ակտի անվերապահ բեկանման որևէ հիմքի առկայությունը հաստատված լինելու դեպքում կիրառման է ենթակա դատական ակտը բեկանելու և գործը համապատասխան ստորադաս դատարան նոր քննության ուղարկելու լիազորությունը¹:

Այսպիսով, դատական ակտի անվերապահ բեկանման հիմքերը դատավարական իրավունքի նորմերի այնպիսի խախտումներ են, որոնք հանգեցնում են դատական ակտի անվերապահ բեկանման՝ անկախ այդ դատական ակտի՝ ըստ էության ճիշտ լինելու կամ չլինելու հանգամանքից:

Նման խախտումների առկայության պայմաններում բողոք բերած անձը պարտավոր չէ ապացուցել, որ այդ դատավարական խախտումները հանգեցրել են կամ կարող էին հանգեցնել սխալ դատական ակտ կայացնելու:

Անվերապահ բեկանման հիմքերով դատական ակտը բեկանելիս վերադաս դատարանները չեն անդրադառնում բողոքարկված դատական ակտի՝ ըստ էության ճիշտ կամ սխալ լինելուն: Անվերապահ բեկանման հիմքի առկայությունն ինքնին բավարար հիմք է հանդիսանում դատական ակտը բեկանելու համար: Վերադաս ատյանի կողմից նման խախտումների արձանագրումը *ipso facto* հանգեցնում է վերանայվող դատական ակտի բեկանմանը:

Պետք է նշել, որ ՀՀ վճռաբեկ դատարանի կողմից ձևավորված դատական պրակտիկան վկայում է այն մասին, որ դատական ակտի անվերապահ բեկանման հիմքերի առկայության դեպքում վերաքննիչ դատարանը պարտավոր է կիրառել բացառապես ՔԴՕ-ի 221-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով նախատեսված լիազորությունը (բեկանել դատական ակտը և գործն ուղարկել համապատաս-

¹ Տե՛ս ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 28.11.2014թ. որոշումը՝ թիվ ԵԿԴ/1118/02/12 քաղաքացիական գործով:

խան ստորադաս դատարան՝ նոր քննության)¹: Նման մոտեցման հիմքում ընկած է այն պարզ տրամաբանությունը, որ դատական ակտի անվերապահ բեկանման հիմքերը արդարադատության այնպիսի «արատներ» են, որոնց առկայության պայմաններում հարցին վերջնական լուծում տալը չի բխում արդարադատության արդյունավետության շահերից:

Գտնում ենք, որ վերը նշված մոտեցումը կիրառելի է ոչ միայն գործն ըստ էության լուծող, այլև գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտերի բողոքարկման դեպքում: Բոլոր այն դեպքերում, երբ բողոքարկվող միջանկյալ դատական ակտը կայացվել է ՔԴՕ-ի 220.4-րդ հոդվածի 2-րդ մասում ամրագրված դատավարական նորմերի պահանջները խախտելով, վերաքննիչ դատարանը իր որոշմամբ հարցին վերջնական լուծում տալու փոխարեն պետք է վերացնի բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտը և հարցն ուղարկի առաջին աստյանի դատարան՝ նոր քննության:

Ասվածը հիմք ընդունելով՝ առաջարկում ենք ՔԴՕ-ի 221-րդ հոդվածը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ իրավանորմով. «Միջանկյալ դատական ակտի դեմ բերված վերաքննիչ բողոքը բավարարելու դեպքում վերաքննիչ դատարանն իրավունք ունի.

1) վերացնել բողոքարկված դատական ակտը,

2) վերացնել բողոքարկված դատական ակտը և կայացնել դրան փոխարինող նոր դատական ակտ,

3) վերացնել բողոքարկված դատական ակտը և հարցն ուղարկել առաջին աստյանի դատարան՝ նոր քննության»:

Վերոհիշյալ հարցի կապակցությամբ համանման մոտեցում է ամրագրված նաև Մոլդովայի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքում: Այսպես, օրենսգրքի 359-րդ հոդվածի 1-ին մասը և 423-րդ հոդվածի 1-ին մասն ամրագրում են, որ առաջին աստյանի դատարանի միջանկյալ դատական ակտերն օրենքով

¹ Տե՛ս 22 վճռաբեկ դատարանի կողմից կայացված որոշումները՝ թիվ ԵԱՆԴ/0461/02/10, ԵԱՔԴ/2279/02/11, ԵԿԴ/2760/02/12, ԵՇԴ/0700/02/12, ԵԿԴ/1118/02/12 և ԵՔԴ/0443/02/08 քաղաքացիական գործերով:

նախատեսված դեպքերում կարող են անմիջականորեն բողոքարկվել վճռաբեկության կարգով: Օրենսգրքի 427-րդ հոդվածը թվարկում է միջանկյալ դատական ակտերի բողոքարկման արդյունքում վճռաբեկ ատյանի դատարանի կողմից կիրառելի լիազորությունները, այն է՝ 1) մերժել բողոքը՝ անփոփոխ թողնելով բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտը, 2) **բավարարել բողոքը, ամբողջությամբ կամ մասնակի բեկանել դատարանի միջանկյալ դատական ակտը և գործը վերադարձնել նոր քննության**, 3) բավարարել բողոքը, ամբողջությամբ կամ մասնակի բեկանել դատարանի միջանկյալ դատական ակտը և իր որոշմամբ հարցին ըստ էության լուծում տալ¹:

Առաջին ատյանի դատարանի կողմից կայացվող մի շարք գործն ըստ էության չլուծող (միջանկյալ) դատական ակտեր դատական պրակտիկայում որակվում են որպես գործն ըստ էության լուծող: Դրանց դեմ բերված վերաքննիչ բողոքները քննվում են երեք դատավորի կազմով (մինչդեռ ՔԴՕ-ի 217-րդ հոդվածի 1-ին մասը սահմանում է, որ առաջին ատյանի դատարանի միջանկյալ դատական ակտերի դեմ ներկայացված բողոքները վերաքննիչ դատարանում քննվում են միանձնյա): Նման բողոքների քննության արդյունքում վերաքննիչ դատարանը կիրառում է ՔԴՕ-ի 221-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված լիազորությունները, որոնք կիրառելի են գործն ըստ էության լուծող դատական ակտի վերաքննության դեպքում:

Որպես ասվածի հիմնավորում ներկայացնենք հետևյալ օրինակները.

- Թիվ ԱԲԱԴ2/0169/02/11 քաղաքացիական գործով ՀՀ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանը երեք դատավորի կազմով քննության է առել Անժելա Գևորգյանի վերաքննիչ բողոքը՝ ՀՀ Արագածոտնի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի «Վճռի կատարման շրջադարձի մասին դիմումը քննության առնելու մասին»

¹ Տե՛ս Մոլդովայի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքը, ընդունվել է 2003թ. մայիսի 30-ին, հրապարակվել է 12.06.2003թ., ուժի մեջ է մտել 12.06.2003թ., Monitorul Oficial № 111-115, հոդված № 451:

19.12.2013թ. որոշման դեմ: Բողոքի քննության արդյունքում վերաքննիչ դատարանը որոշել է բավարարել վերաքննիչ բողոքը, բեկանել և փոփոխել բողոքարկված դատական ակտը¹:

- Թիվ ԵԿԴ/0139/02/13 քաղաքացիական գործով ՀՀ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանը երեք դատավորի կազմով քննության է առել Լևիկ և Սարգիս Աղաբեկյանների վերաքննիչ բողոքը՝ Երևան քաղաքի Կենտրոն և Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի 20.11.2013թ. «Վճռում թույլ տրված վրիպակն ուղղելու մասին» որոշման դեմ²:

- Թիվ ԼԴ/0376/02/09 քաղաքացիական գործով ՀՀ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանը երեք դատավորի կազմով քննության է առել Սոֆիա Հարությունյանի վերաքննիչ բողոքը՝ ՀՀ Լոռու մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի «Վճիռը պարզաբանելու մասին» 19.12.2013թ. որոշման դեմ³:

- Թիվ ԵԱԴԴ/0134/02/12 քաղաքացիական գործով ՀՀ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանը երեք դատավորի կազմով քննել է «ՎՏԲ-Հայաստան բանկ» ՓԲԸ-ի վերաքննիչ բողոքը՝ Երևան քաղաքի Աջափնյակ և Դավթաշեն վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի «Կատարողական թերթը հարկադիր կատարման ներկայացնելու բաց թողնված ժամկետը հարգելի ճանաչելու վերաբերյալ միջնորդությունը քննության առնելու մասին» 27.06.2014թ. որոշման դեմ⁴:

- Թիվ ԵԱԴԴ/0899/02/09 քաղաքացիական գործով ՀՀ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանը երեք դատավորի կազմով քննել է Երևան համայնքի և «Սևաբերդ» ՍՊԸ-ի վերաքննիչ բողոքները՝ Երևան քաղաքի Աջափնյակ և Դավթաշեն վարչական շրջանների

¹ Տե՛ս ՀՀ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանի 17.04.2014թ. որոշումը՝ թիվ ԱՐԱԴ2/0169/02/11 քաղաքացիական գործով:

² Տե՛ս ՀՀ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանի 27.02.2014թ. որոշումը՝ թիվ ԵԿԴ/0139/02/13 քաղաքացիական գործով:

³ Տե՛ս ՀՀ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանի 07.05.2014թ. որոշումը՝ թիվ ԼԴ/0376/02/09 քաղաքացիական գործով:

⁴ Տե՛ս ՀՀ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանի 13.11.2014թ. որոշումը՝ թիվ ԵԱԴԴ/0134/02/12 քաղաքացիական գործով:

ընդհանուր իրավասության դատարանի «Կատարողական թերթը պարզաբանելու վերաբերյալ դիմումը մերժելու մասին» 18.10.2013թ. որոշան դեմ¹:

- Թիվ ԳԴ/0540/02/12 քաղաքացիական գործով ՀՀ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանը երեք դատավորի կազմով քննել է «Ինգո Արմենիա» ԱՓԲԸ-ի վերաքննիչ բողոքը՝ ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի «Վճիռը պարզաբանելու մասին» 20.05.2013թ. որոշման դեմ: Բողոքի քննության արդյունքում վերաքննիչ դատարանը բեկանել է դատարանի որոշումը և գործն ուղարկել է առաջին աստիճանի դատարան՝ նոր քննության²:

Այսինքն, դատական պրակտիկայում գործն ըստ էության լուծող դատական ակտեր են համարվում ոչ միայն վճիռները, այլև՝ առաջին աստիճանի դատարանի կողմից կայացված այն որոշումները, որոնք.

- որևէ կերպ փոփոխում են վճռի բովանդակությունը,
- կարգավորում են վճռի հարկադիր կատարման ընթացքը:

Այս դատական ակտերի բողոքարկումն իրականացվում է գործն ըստ էության լուծող դատական ակտերի բողոքարկման համար սահմանված ընթացակարգով, և դրանց բողոքարկման արդյունքում կիրառվում են ՔԴՕ-ի 221-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված լիազորությունները³: Նման մոտեցումը վերաքննիչ դատա-

¹ Տե՛ս ՀՀ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանի 13.03.2014թ. որոշումը՝ թիվ ԵԱԴԴ/0899/02/09 քաղաքացիական գործով:

² Տե՛ս ՀՀ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանի 31.07.2013թ. որոշումը՝ թիվ ԳԴ/0540/02/12 քաղաքացիական գործով:

³ Թիվ ԿԴ/0003/11/10 քրեական գործով 2011թ. մայիսի 11-ին կայացված որոշմամբ ՀՀ վճռաբեկ դատարանն ամրագրել է, որ գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտերի վերանայման արդյունքում նոր դատական ակտ կայացնելիս վերաքննիչ դատարանը պետք է ղեկավարվի ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 394-րդ հոդվածի 1-ին մասում սահմանված լիազորություններով (այն լիազորություններով, որոնցով վերաքննիչ դատարանն օժտված է գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտերի բողոքարկման դեպքում): ՀՀ վճռաբեկ դատարանն իր այս դիրքորոշումը հիմնավորել է գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտերի բողոքարկման արդյունքում վերաքննիչ դատարանի կողմից կայացվող դատական ակտերին վերաբերող օրենսդրական ձևակերպումների անորոշությամբ:

րանին թույլ է տալիս խուսափել մեր կողմից առաջադրված խնդրահարույց իրավիճակից: Այդուհանդերձ, համաձայն չլինելով դատական պրակտիկայում ձևավորված մոտեցման հետ՝ գտնուում ենք, որ հարցն ունի օրենսդրական կարգավորման անհրաժեշտություն:

Վերը շարադրվածի հիման վրա կարող ենք կատարել հետևյալ եզրահանգումներն ու առաջարկները.

1. Վերաքննիչ դատարանի կողմից նոր դատական ակտ կայացնելու լիազորությունը պետք է կիրառվի բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտը վերացնելու լիազորության հետ մեկտեղ: Վերաքննիչ դատարանի՝ նոր դատական ակտ կայացնելու լիազորությունն առանձին վերցրած կիրառման ենթակա չէ:

2. Միջանկյալ դատական ակտի դեմ բերված վերաքննիչ բողոքը բավարարելու դեպքում վերաքննիչ դատարանն իրավունք ունի. 1) վերացնել բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտը, 2) վերացնել բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտը և կայացնել բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտին փոխարինող դատական ակտ: Ընդ որում, նշված երկու լիազորություններից յուրաքանչյուրի կիրառումը ենթադրում է վերաքննիչ դատարանի կողմից հարցի ըստ էության վերջնական լուծում և վերջնական սպառիչ եզրահանգում՝ քննարկվող հարցի և բողոքարկված դատական ակտի վերաբերյալ:

3. Գտնուում ենք, որ վերաքննիչ դատարանը պետք է ունենա բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտը վերացնելու և հարցն առաջին աստիճանի դատարան նոր քննության ուղարկելու լիազորություն:

4. Բոլոր այն դեպքերում, երբ բողոքարկվող միջանկյալ դատական ակտը կայացվել է ՔԴՕ-ի 220.4-րդ հոդվածի 2-րդ մասում ամրագրված դատավարական նորմերի պահանջները խախտելով, վերաքննիչ դատարանը իր որոշմամբ հարցին վերջնական լուծում տալու փոխարեն պետք է վերացնի բողոքարկված միջանկյալ դատական ակտը և հարցն ուղարկի առաջին աստիճանի դատարան՝ նոր քննության:

5. Առաջարկում ենք ՔԴՕ-ի 221-րդ հոդվածը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ իրավանորմով. «Միջանկյալ դատական ակտի

դեմ բերված վերաքննիչ բողոքը բավարարելու դեպքում վերաքննիչ դատարանն իրավունք ունի.

1) վերացնել բողոքարկված դատական ակտը,

2) վերացնել բողոքարկված դատական ակտը և կայացնել դրան փոխարինող նոր դատական ակտ,

3) վերացնել բողոքարկված դատական ակտը և հարցն ուղարկել առաջին ատյանի դատարան՝ նոր քննության»:

ОСНОВНЫЕ ПРОБЛЕМЫ, СВЯЗАННЫЕ С ОТМЕНОЙ ОБЖАЛОВАННОГО ОПРЕДЕЛЕНИЯ СУДА

Ваагн Григорян

*Ассистент кафедры гражданского процесса ЕГУ,
кандидат юридических наук*

Статья посвящена ряду практических проблем, возникающих в процессе применения апелляционным судом полномочий по удовлетворению жалоб на определения суда (не решающие дело по существу). В статье прежде всего выделены определения суда, подлежащие непосредственному обжалованию в апелляционном порядке. Также обсуждены условия, необходимые для отмены обжалованного судебного определения и принятия заменяющего его нового судебного акта. В статье обосновано, что иногда не достаточно полномочий апелляционного суда для эффективного решения задач, поставленных перед последним. В результате предложено наделить апелляционный суд полномочиями по отмене обжалованного определения суда и направлению обсуждаемого вопроса на новое рассмотрение в суд первой инстанции и классифицированы те случаи, когда данные полномочия должны применяться.

ISSUES RELATED TO ELIMINATION OF APPEALED JUDICIAL ACTS NOT BASICALLY SETTling THE CASE

Vahagn Grigoryan

*Assistant of the Chair of Civil Procedure of the YSU,
Candidate of Legal Sciences*

The following article is devoted to plenty of practical issues, which arise due to the application of the authority of court of appeal, when adopting the appeals lodged against the judicial acts (those not basically settling the case) of the courts of first instance. First and foremost, the judicial acts which are directly appealed, are differentiated by the author. The author also discusses the essential prerequisites for elimination of appealed judicial act and for adopting a new judicial act instead. The idea, that authorities of court of appeal sometimes are not sufficient to fulfill the duties of the court stipulated by law, is also supported. As a result, the author suggests to endow the court of appeal with the authority to eliminate the judicial act of court of first instance and return the case to the court for new examination, besides, to highlight the cases, when this authority can be applied.

Բանալի բառեր - վերաքննիչ դատարանի լիազորություններ, միջանկյալ դատական ակտ, միջանկյալ դատական ակտի անմիջական բողոքարկում, միջանկյալ դատական ակտի վերացում, նոր միջանկյալ դատական ակտի կայացում, հարցն առաջին ատյանի դատարան նոր քննության ուղարկելու լիազորություն, միջանկյալ դատական ակտերի բողոքարկման կապակցությամբ ձևավորված դատական պրակտիկա:

Keywords: *authorities of the court of appeal, judicial act, appeal against judicial acts, elimination of judicial acts, adoption of a new judicial act, return the case to the court for new examination, judicial practice associated with appeal of interim judicial acts.*

Ключевые слова: *полномочия апелляционного суда, определение суда, апелляционная жалоба против судебных определений, отмена судебных определений, принятие нового судебного определения, направление обсуждаемого вопроса на новое рассмотрение в суд первой инстанции, судебная практика, связанная с обжалованием судебных определений.*